

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ



ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

НА ГОДИНУ	6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ	3 "
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ	9 "

НЕДЕЉА 22. АВГУСТА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕТПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД
А ОВЕ КОРРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ОБЗНАНА

У вези свог наређења АБр. 2366 од 30. Априла о. г. Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће Управа Водовода од 1. Октобра ове године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су до 1. Јуна о. г. са водоводом спојене без обзира па то, да ли се вода у кући троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје суд општине вароши Београда оснива на чл. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем владе Њ. В. Краља од 10. Јуна 1892. год. ПБр. 10381 основаним на чл. 6. 7. и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13. Јуна 1884. год.

АБр. 4717 Од суда општине вароши Београда 19. Августа 1893. год у Београду.

ОБЈАВА

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 6. Августа ове год. ПБр. 39. позивају се резервисти и обвезници редовне војске доле означеных јединица на вежбу и то: 1. Пиротехничка чета, да дође 20 Августа тек. год. увече на конак на зборно место — Крагујевац, где ће се вежбати од 20. Августа па закључно до 10. Септембра ове год. у фабрици и лабораторији. Обвезници ове јединице имају доћи 20 овог месеца у 4. часа у јутру на железницу где ће путовати са теретним возом бр. 41.

2. Коњичка бригада и то: II и III. активни коњички пук са штабовима и својом пописном комором и товарним коњима, да дође 6. Септембра тек. год. увече на конак на зборно место — Курија, где ће се вежбати од 6. па закључно до 28 Септембра ове год.

3. Брдски артиљеријски пук, са својом пописном комором и товарним коњима, да

дође 18. Септембра тек. год. увече на конак на зборно место — Крушевач, где ће се вежбати од 18 па закључно до 28. Септембра ове год. Стоку ове јединице сваки сопственик довешће 12. Септембра ове год. на тркалиште ради комисијског прегледа. Обвезници ове јединице имају доћи 18. Септембра у 4 часа у јутру на железничку станицу где ће ду путовати са теретним возом бр. 41.

4. VII. активни пешадијски пук Краља Александра I. са пуков. и батаљоним штабовима, III. активни гардијски пук са пуков. и батаљоним штабовима, са својом пописном комором и товарним коњима, и месарска чета да дођу 9. Септембра т. год. увече на конак на зборно место и то: VII. пук на бањичко брдо III. пук на топчидерско брдо више Вајфера где ће се вежбати од 9. па закључно до 22. Септембра ове год.

5. Допунски батаљон III гардијског пука, допунски батаљон VII. пешадијског пука и местне трупе свију родова војске са својом пописном комором и товарним коњима, да дођу 9. Септембра тек. увече на конак на зборно место и то: Допунски батаљон III гардијског пука на топчидерско брдо, а остали на Тркалиште, где ће се вежбати 10 и 11. Септембра ове год.

6. Штаб и сви ескадрони дивизијске коњице са својом пописном комором и товарним коњима, да дођу 9. Септембра тек. год. увече на конак на зборно место — „западни врачар“ код војног сењака, где ће се вежбати од 9. па закључно до 20. Септембра ове год.

7. Допунски ескадрон дивизијске коњице, са својом пописном комором и товарним коњима, да дођу 9. Септембра тек. год. увече на конак на зборно место — „западни врачар“ код војног сењака, где ће се вежбати 10. Септембра ове год.

8. Дунавски артиљеријски пук и то: Штаб пука и I. дивизиона, по том 1, 2, 3 и 7. батерија, са целом пописном запрегом за топове и каре, као и са целом комором и товарним коњима, (само обвезници и резервисти 7 батерије, да дођу без стоке), имају доћи 9. Септембра ове год. увече

на конак на зборно место — Топчидерско брдо више Вајфера, где ће се вежбати од 9 па закључно до 18. Септембра ове год. Сваки сопственик стоке ове јединице, довешће исту на тркалиште дан раније од позива на вежбу ради комисијског прегледа.

9. Допунска батерија дунавског артиљеријског пука, без стоке, да дође 17. Септембра т. год. увече на конак на зборно место топчидерско брдо више Вајфера, где ће се вежбати 18. Септембра ове године.

10. Болничарске чете, дивизијска етапна пољска болница, дивизијска марвена пољска болница и дивизијска санитетска колона, без стоке, да дођу 1. Октобра ове год. увече на конак на зборно место — Тркалиште, где ће се вежбати 2 и 3. Октобра ове год.

11. II-ги дивизијон дунав. артиљеријског пука и то: 4, 5, 6 и 8. батерија, са целом пописном запрегом за топове и каре као и са комором и товарним коњима, (само обвезници и резервисти 8-ме батерије, да дођу без стоке), имају доћи 1. Октобра ове год. увече на конак на зборно место — Топчидерско брдо више Вајфера где ће се вежбати од 1. па закључно до 10. Октобра ове год. Сваки сопственик стоке ове јединице, довешће исту на тркалиште дан раније од позива на вежбу ради комисијског прегледа.

12. Дивизијска профијант колона, пекарске чете са покретном пекарницом, занатлијска чета и дивизијски, марвени депо без стоке да дођу 15. Септембра ове год. увече на конак на зборно место — Тркалиште, где ће се вежбати 16 и 17. Септембра ове год. Ослобођавају се од ове вежбе само они резервисти пекарске и месарске чете који су летос издржавали вежбу.

13. Дивизијска муниципална колона са покретном артиљеријском радионицом, дивизијска војна пошта без стоке, да дође 10. Октобра ове год. увече на конак на зборно место — Тркалиште, где ће се вежбати 11 и 12. Октобра ове год.

14. Муниципа колона коњичке бригаде без стоке, да дође 13. Октобра тек год. увече па конак на зборно место — Тркалиште где ће се вежбати 14. и 15. Октобра ове год.

Обвезници, који се имају вежбати мање од три дана, храниће себе и стоку о свом трошку.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, одело и обућу, кошуље, цео прибор за јело и пиће и за покривање ћебе или поњаву.

Према наређењу исте команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635 до 5345. Позивају се обвезници дивизијске коњице I. позива народне војске са својим штабом сви на коњима са јахајим прибором, и сва комора за штаб и ескадроне да неизоставно 20. Августа тек. год. увече па конак дођу на зборно место — „Западни врачар”, где ће се вежбати само седам дана.

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 13. Августа ове год. Бр. 5404. Позива се пекарска чета I. позива народ. војске, да место 1. Септембра, увече на конак на зборно место — бањичко брдо представе 20 Августа ове године где ће се вежбати 21 и 22 истог месеца.

Који обвезник неби овом позиву следовао строго ће бити кажњен, а при том издржаће дупло вежбања о свом трошку.

Од стране Суда општине вар. Београда 13. Августа 1893. г. АБр. 4415—4467.

ОБЈАВА

Комисија за регрутовање младића за стални кадар, за ову календарску годину, отпочеће свој рад 12. Августа ове године и радиће до 17. истог месеца закључно у здању VII. пуков. окр. команде, ратарска улица бр. 10.

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВ ТУРАКА

У ВЕЗИ

СА НАРОДНИМ СЛОВАМА У ТУБИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. АГАТОНОВИЋ И Л. М. СПАСИЋ.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом ознат. београдске).

Мото:

„Пора намъ перестать быть умными чужими умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туром памећу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

Али као и увек, ратна струја брзо прође хришћанске владаре, како је мало ослабио утинак од најновијег турског изненађења или страха. Чим некрстаре тур-

С тога се позивају сви младићи, који су 1873. год. рођени овде или на страни, да горњих дана непремено пре подне у 7 часова представе истој комисији ради горње цељи.

Даље, имају доћи и сви неспособни задругари појединачних регрутата, чија неспособност даје регрутту право на скраћени рок службе, а могу доћи и други из задруге ради објашњења задужног имовног стања, како после не би било молби и жалби за скраћивање рока.

Горњих дана имају се јавити комисији и сви привремено неспособни регрутута од прошлих година, који ће собом чонети комисијска уверења по којима су за привремено неспособне оглашени.

Регрутној комисији престаће и сви обвезници редовне и оба позива народне војске, који се осећају да су неспособни за војну службу, те да се том приликом и они лекарски прегледају.

Ко се горњих дана не пријави регрутној комисији сматраће се, да је службу у сталном кадру избегао и према чл. 14. закона о устројству војске, вад год се ухвати до 30. године, без обзира на задужно и имовно стање, служи ће три године, а поред тога платиће и војници.

Од стране суда општине вароши Београда, 1. Августа 1893. год. АБр. 3227.

НАРЕДБА

Показало се да у Београду има много прекупаца, који по трговима купују и преродају разне продукте и ако нису грађани ове вароши нити подносе грађанске терете и да се тако под именом прекупаца прикривају и многе варалице кесароши и беспосличари.

Усљед тога и пошто је општинска власт

ски пљачкаши по хришћанским земљама, чим се престане за часак пушити проливена хришћанска крв, на бојним пољима, од бесних јаничара, неосетљиви западни и северни паразити предаду се својој свакидањој болести — сањаријама. Сам краљ Матија ондје је остао да брани своје границе, и да буде бедем Хришћанства противу Турака. И он не седи скрплених рук.

Да заштити Славонију и Срем, земље, које су тада највише страдале од турских пљачкаша, Матији је ваљало узети град Шабац. С тога с јесени новембра 1475. год. крене се са 10 000 људи право на Шабац.⁽¹⁾

Још год. 1472. покушавао је нови титуларни краљ босански, Никола Илочки, да освоји Шабац, а одатле и целу Босну, те да једном постане и „дејствителни“ краљ. Али није постигао никаквих стварних успеха.⁽²⁾

Шабачки град бранило је у ово доба 5 000 љутих јаничара, којима је, вели Енгел, сам султан задео перјанице за

(1) Engel v. H. J.: Allg. Weltgeschichte, B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 431. — Gray: Annales etc. t. IV. p. 98—99. — Рајић Ј.: Истор. Сербов. итд. св. III. стр. 286.

(2) Smičiklas T.: Povj. hrvat. књ. I. стр. 655

позвана законом, да у сваком погледу штити како интересе општинске тако и интересе грађанства — Суд општине вароши Београда, на основу 7 и 13 тач. 36 члана закона о општинама,

Наређује:

Да од сада могу вршити прекуповање на трговима само они грађани који имају отворене радње, и они који овом суду поднесу уверење од трговачког суда, да су испунили законске прописе.

Овајквим лицима суд ће издавати дозволе, а свима осталим забраниће да на трговима врше прекуповање.

Ко противно овој наредби поступи казниће се по закону.

Овом се наредбом замењује наредба од 21. Априла 1890. год. АБр. 610.

Од стране Суда општине вароши Београда 29. Јула 1893. год. АБр. 4284.

ОБЈАВА.

Према наређењу VII пуков. окр. команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635. позивају се сви обвезници пешаци II. позива народне војске и сва комора, да 8. Августа ове год. увече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, где ће се вежбати 9, 10, 11. истог месеца. Са собом понеће и предато им оружје.

Обвезници аргиљеријске и болничке чете II. позива народ. војске и сва комора, позивају се, да 16. Августа ове год. увече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, где ће се вежбати 17 и 18. истог месеца.

Осим тога позивају се и сви резервни официри који припадају II. позиву народ. војске, да и они означеног дана представе на зборно место својим јединицама.

турбане њихове. Осим те градеке посаде, недалеко од Шапца, налазила се на обали савској и друга једна турска војска. Матија пошаље против ње једно одељење своје војске, а сам се на чамцу крене уза Саву, изложен ватри топовској са града, да осмотре положај и јачину града. И сам се сада морао уверити о нечуvenој јачини Шапца, о чему је дотле само могао слушати. Он окрене на град главну убојну своју трупу. Пуцало се из топова и из старих машина, из којих се пре употребе топова при опсадама камење бацало. Војници су нападали копањем јаркова, кроз које су се граду приближавали, и засипањем шанчева земљом и прућем. Али поред свега тога напрезања посада турска храбро је одбијала сваки јуриш Матијине војске. Цео месец дана узалуд је краљ употребљавао разне начине при нападању. На послетку употреби и ратно лукавство. Једнога дана, после једнога одбијенога јуриша, краљ Матија сакрије известан број својих најхрабријих војника, а са осталом војском повуче се натраг, као да хоће са свим да отпирује. Турци мислећи заиста, да је краљ прекинуо даље ратовање и вратио се у своју земљу, не знајући пак нинита о скривеној војсци, предаду се весељу

Даље имају сви обвезници понети собом и свој војнички билет, потребно одело, кошулје, прибор за јело, ћебе или поњаву за покривање.

Према наређењу ове команде од 9 Јуна ове год. Бр. 3360. позивају се сви обвезници коњичког ескадрона II. позива парод. војске и ордонанси свих пешадијских штабова са прописним коњем и прибором, да 11. Септембра ове године у 6 часова у јутру дођу на зборно место — Тркалиште, где ће се вежбати два дана.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, храну за себе и коња за два дана.

Према наређењу VII. пуков. окр. команде од 17. Јула ове год. Бр. 4635. позивају се обвезници — пешаци I. позива народне војске и сва комора да 20. Августа ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, где ће се вежбати 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 и 30. истог месеца.

Обвезници болничарске, пекарске, занатлијске чете и широтехничко оделење који припадају I. позиву народ. војске као и сва лица која комору за ове јединице дају, позивају се, да 1. Септембра ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, где ће се вежбати 2 и 3 истог месеца.

Обвезници артиљериског пуча без стоке, као и сва лица која за ову јединицу комору дају, позивају се, да 5. Септембра ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, где ће се вежбати 6 и 7. истог месеца.

Обвезници профјант и муницијоне колоне са штабом без стоке и без коморе, позивају се, да 9. Септембра ове год. у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, где ће се вежбати 10 и 11. истог месеца.

и одмору и не поставивши стражу на бедемима. У глухо доба ноћи, изађе она скривена четица Матијина, па се без икаква отпора успије на бедеме градске и уђе у град. На дати знак, груне у истом тренутку, с друге стране, краљ Матија снажним јуришем са осталом војском, и разузурене Турке у граду тако збуње, да се они без икаква отпора сви предаду. Готово сву градску посаду победиоци после посеку.⁽¹⁾ Тако је почетком год. 1476. та тако важна позиција турека, а толико опасна тачка за безбедност угарских земаља, била већ у рукама Матијиним.

Радосни глас о томе електризовао је целу Европу. Све силе радосно поздраве тај неоцењени добитак за хришћанску ствар. Папа пошље нарочито посланство да честита Матији за ту добит, а млетачка република одреди му на ратне цељи 93 000 дуката.⁽²⁾

Угарски писци, бележећи овај поход Матијин на Шабац, ништа не спомињу

Обвезници местног пешадијског батаљона, коњичких возова и осталих местних трупа свију јединица I. позива народ. војске, позивају се, да 16. Септембра ове године у вече на конак дођу на зборно место — бањичко брдо, где ће се вежбати 17 и 18. истог месеца.

Осим тога, позивају се сви ордонанси, коњаници, да и они следују својим јединицама.

Сви обвезници имају понети собом и свој војнички билет, потребно одело, кошулје прибор за јело, ћебе или поњаву за покривање.

Они обвезници који се према овоме позиву имају вежбати само два дана, понеће собом храну за себе и стоку за два дана.

Према наређењу исте команде од 9. Јуна ове год. Бр. 3360 позивају се сви коњаници редовне војске и ордонанси код свих пешадијских штабова, да са прописним коњем и прибором 4. Септембра ове год. у јутру у 6 часова дођу на зборно место — Тркалиште, где ће се вежбати два дана.

Сваки обвезник понеће собом војнички билет, храну за себе и коња за два дана.

Који обвезник овом позиву не следује строго ће бити кажњен и при том издржана дупло вежбање, о свом трошку.

Од стране суда општине вар. Београда 1. Августа 1893 год. АБр. 3178 и 3969.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

LVII. РЕДОВАН САСТАНАК

12. Августа 1893 год.

Преседавао преседник г. Милован Р. Маринковић присуствовао кметовски помоћник г. Андра Надеждин,

о српској војсци, која је без сумње чинила главни контингенат опсадне Матијине војске. Јер Шабац сам по себи највећма је претио Срему и Славонији, те је и природно, да је при опсади тога града учествовало и мноштво сремских и славонских Срба, којима је највише стало до тога, да Шабац буде у хришћанским рукама. Наши пак летописци направно водећи виште рачуна о Србима, овако веле: „В лето 1476. прими Матеаш крал и Вук деспот Заслон град на реци Сави иже зовет се Шабац, фервара и послала војску, и плени Сребрницио и прегна оу Срем“.⁽¹⁾ Из чега се јасно види, да је при опсади Шапца било Срба, и то под деспотом Вуком. Да је тако, види се и из даљег ратовања на обалама Саве и Дунава, које је деспот сам продолжио, што нам у неколико сведочи и сам горњи навод из летописа нашег. Из заузета Шапца, Матија се, по свој прилици са свом мађарском војском, врати у Будим, у намери да се жени Беатричом, кћерју напуљскога краља Фердинанда. А деспот Вук, по заузету града прешао је Дрину, заузео и „опустошио“

(1) Šafarik P. dr.: Památky, itd. str. 81. — Споменик срп. кр. акад. III. str. 142. — Гласник срп. уч. др. књ. XI. str. 154.

од одборника били г. г. Никола Х. Поповић, Милош Триковић, Милан М. Ворић, Ј. Вуровић, Мијајло Јанковић, Илија Ђорђевић, Михајло М. Ђорђевић, Н. Вуловић, М. О. Петровић, Ђорђе С. Новаковић, Соломон Азијел, Мих. Д. Банковић, поп Таса Капетан Спасић, А. Ј. Одавић, др. Марко Т. Леко, Р. Драговић, К. Петровић, К. Б. Михајловић, др. Алкалай, др. Павао Поповић, Мих. П. Бончић, Гаврило Брикић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 7. Августа 1893 године и у одлуци КЊБр. 422 учињена је измена, да је г. Т. Селесковић поднео извештај о електричном осветљењу као управник грађ. одељења и као техничар

II.

Одборник г. Никола Х. Поповић примећује да многи одборници врло ретко долазе у седнице, па пита, да ли је председник предузео какве законске мере против њиховог невршена дужности одборничке.

Председник одговара, да је према члану 79. закона о општинама позван одбор општински да против таких одборника изриче казну, а не суд општински.

III.

Одборник г. Соломон Азијел пита да ли страна паробродска друштва плаћају што на име обаларине општини београдској за пристајање њихових лађа уз обалу Савску код Београда.

Председник одговара, да је учинио потребне кораке да се на име обаларине од ових друштава наплаћује прописана такса, но да је та ствар још у преписци, која се води са тим друштвима преко министарства иностраних дела. Друштва се међутим за неплаћену таксу задужују.

IV.

По прочитању акта истраж. судије за варош Београд АБр. 4510, 4509, 4438, 4454, 4436, 4430, 4437 — и акта управе вар. Београда АБр. 4496, којима се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су му непознати: Петар Машић колачар, Ђорђе Радосављевић калфа лимарски, Светозар Поповић касапин и Милица Комненовић собаџица; да је Алекса Миловановић кафенија доброг владања и доброг имовног стања; да је

Сребрницу, па се вратио у Срем. По Бранковићевој хроници, деспод је овог пута продро чак до Сарајева: „Tunc Grigorevich combigit et populatur Sarajevo et Szrebrnizam, et fugavit versus Belgradum.“⁽¹⁾

Са освајањем Шапца, пала је у руке деспоту и цела стара Мачва, а то је: „цела водопађа Колубаре и Тамнаве са оним крајем између Цера, Дрине и Саве, заједно са Подрињем, до садашњих ужиких гора“. А тако исто овог пута је освојен и онај део Босне, ближи Сави, и градови: Тешањ, Сребрник (у Босни) и Сокобања, који су Мађари и дотле држали, премда не свакад стално.⁽²⁾

„Овај је крај, вели г. Новаковић, умножавао ону власт, коју је, над Сремом имао деспот српски, и чинио је заједно са Сремом једну заокругљену групу српске земље под угарском влашћу.“ Све до 1521. год., докле је год Београд био у рукама мађарским, та је српска земља као целина била приблизите свима Србима. Ни народна поезија није пропустила, а да својим споменом не обележи високи значај онога успеха, што га овог рата постиже српско оружје, смештајући

(1) Arkiv III. str. 23.

(2) Годишњица, Н. Чушића, IX. str. 11.

(1) Новаковић Ст.: Послед. Бранковићи, стр. 61. (по Zinkeisen-ovoј Gesch. d. osm. Reiches in Europa, B. II. S. 371.)

(2) Engel v. H. J.: Allg. Weltgeschichte, B. III. одеск Gesch. v. Servien, S. 431. — Smičiklas T. Povj. hrvat. kn. L. str. 657. — Новаковић Ст.: Посл. Бранковићи, стр. 61—62. и у Годиш. Н. Чушића IX. str. 9—12.

Милан Петровић кафација доброг владања и средњег имовног стања; да су Љубомир Вајдић обућар, његова жена Ленка и Ђура Маринковић механиција доброг владања и сиротног имовног стања.

V.

Председник износи одбору на мишљење молбе којима се траје уверења о сиротном стању.

По прочитану тих молби АБр. 4522, 4457, 4456, 4448, 4501, 4502, 4500, 4499, 4429, 4447, 4498, 4472 СБр. 13054 одбор је изјавио мишљење, да се суд претходно увери о имовном стању молилаца: Стевана Симића надничара, Лепосаве Алексићеве, Јулијане Алексићеве ученица, Радомира Бандовића ученика, Милице Мијатовићеве ученице, Радошира Даћића, Симе Николића, Милана Васића, Петра Вучковића, Константина Мојсиловића ученика, Косаре Анђелковићеве ученице, Милана Младеновића ученика и Максима П. Атанацковића, — па тек онда да им изда тражено уверење.

VI.

На молбу Крсте Јовановића општ. служитеља АБр. 4503. одбор је решио, да се молиоцу одобри петнаестодневно осуство, с тим да му се исто рачуна од дана кад га стане употребљавати.

VII.

По прочитану извештаја комисијских ГБр. 3564 и 3597 одбор је одобрио одређене осе у улицама „Цетињској“ и „Милетиној“.

VIII.

По прочитану протокола лицитације ГБр. 3583 држане 7. Августа за израду 40 комада скамија за основне школе, и ГБр. 3582, држане 7. Августа за израду разних школских потреба, — одбор је решио, да се ове лицитације одбаце. Да се позове Павле Радосављевић и да се узме реч од њега да ли пристаје да све ове предмете изради по предрачунскрј цени као што је понудом својом од 14. Јула ове године ГБр. 3109 понудио Ако пристај, да му се уступи, а ако не пристаје, да се држи друга лицитација.

IX.

Председник извештава одбор да је због приближавања заразне болести колере наредио, да се предузму чужне санитетске мере ради сузбијања исте болести. Па како је општина бео-

на ову земљу, „као на театар радње, дела последњих средњевековних српских витезова: браће Јакшића и Змај-деспота Вука. У песми „О диоби Јакшића“, где се пева, како браћа деле очевину, вели се:

„Дмитар узе земљу Каравашку,
Каравашку и Карабогданску,
И сав Банат до воде Дунава;
Богдан узе Сријем земљу равну,
Сријем земљу и равно Посавље
И Србију до Ужице града.“

У Богдановом делу, види се целокупна деспотовина Вукова, концентрисана тако, све до год. 1521. — пада Шапца и Београда.

Не смејући због недовољне ратне спреме дубље загазити низ Дрину, деспот Вук крене на другу страну Београда, к Смедереву, којим су Турци доминирали целим моравском долином, имајући згодан ослонац и за своје испаде у Потисје. Важност смедеревског града, кад би био у српским рукама, појмио је врло добро Змај-Вук, па с тога и није чудо, што он, повећавши своју војску још и темниварском српском војском под Ђ. Јакшићем, и мађарском, под војводама: Петром и Францем Доци-а, Нађ Албертом, и Нађ Амброном, Имром и Ласлом — хитао

градска у прошлој години потрошила већу суму новаца на набавку средстава за сузбијање колере и грађења колеричне бараке, којим се предметима може и ове године послужити, — потребно је ове године да се одобри сума од 3000 — 4000 дин. ради поправке онога, што је неисправно и набавке потрошних предмета за сузбијање колере.

По саслушању овога одбор је после поимичног гласања са 16 гласова против 5 (који су били за 6000 дин.) 1 није гласао, решио, одобрава се кредит од три хиљаде динара из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове ради сузбијања колере с тим, да суд општински може ову суму у случају неодољиве и неодложне потребе и прекорачити па накнадно тражити од одбора одобрење за више утрошену суму.

X.

Председник саопштава одбору, да је стална комисија за надзор при грађењу и експлоатацији трамваја у Београду поднела свој извештај о стању овога предузећа на дан 3. Августа о. г. када је према уговору срп. француско друштво имало грађење трамваја потпуно довршити и саобраћају предати.

По прочитану тога извештаја АБр. 4409 из кога се види, да друштво није испунило своје обvezе према уговору, јер није саградило онако и онолико пруга, колико је и како је уговором предвиђено, одбор је решио, да суд општински поступи у свему по уговору о грађењу и експлоатацији трамваја у Београду према српско-француском друштву за неиспуњење овог уговора и да о учињеним извести одбор.

Да суд са друштвом направи акт, у коме тачно да се назначи почетак повластице о експлоатацији трамваја. —

XI.

Одборник г. Др Марко Т. Леко предлаже да се сталној комисији за надзор при грађењу и експлоатацији трамваја у Београду одреди награда, пошто се из последњег извештаја види, да је та комисија много труда положила, да се ово предузеће што боље и саобразније уговору изради.

Одбор је одлучио, да се о овом предлогу решава у једној од идућих седница.

XII.

Председник извештава одбор да Њ. Вели-

врховни командант целе те армије, да свом снагом рупи на Смедерево, не би ли га послужила јуначка српска срећа, да га отме од Турака. Градски заповедници били су Михал-огли-Али-бег и Скендер-бег. Турци су имали на супротној обали Дунава, мали градић Ковин. По једној белешци нашега летописца: „И расипа деспот Вуј Ковин оу Банату ирама Смедеревоу“⁽¹⁾ закључујемо, да је деспот, приступајући извршењу свога ратнога плана, почeo прво са обезбеђивањем позиција на угарском земљишту. Турци су бранили овај свој градић, али узалуд. Потиснути одонуда, они се брзо концептишу с ове стране Дунава, и утврде се код једнога места „на три стотине корака од Смедерева“ — које неки историци, Engel и Hammer, зову: „Pozazin“ и „Bozazis“ (Пожаревац?) — очекујући са 4 000 спахија деспота на овој страни, знајући, да ће он сада право на Смедерево. Прешавши са целокупном војском својом на ову страну Дунава, сједини се овамо са посадом београдском, која му у помоћ беше дошла, па одмах заметне, са турском коњицом, крваву битку; очајна с обе стране, свршила се врло несрћено по Турке. Једва се спасу само

чанство Краљ полази 16. Августа о. г. у 7 часова у јутру на пут кроз отаџбину па позива одборнике, да га у што већем броју испрате.

Одбор је примио к знању ово саопштење и одлучио, да Њ. Величанство испрати до Обреновца: председник општине са секретаром и одборницима г.г. Н. Х. Поповићем, Ђ. С. Новаковићем, А. Одавићем, Др М. Т. Леком, Р. Дра. говићем, М. Трпковићем, Н. Вулковићем, К. Б. Михајловићем, М. Јанковићем, поп Тасом Капетан Спасићем.

Ако ко од одређених одборника не би могао на овај пут ићи, овлашћује се председник да другога на његово место одреди.

XIII.

Председник општине предлаже, да одбор одобри извесну суму новаца, којом би се наградило стручно лице за израду пројекта грађевинског закона с нарочитим обзиром на прилике у Београду и к ји је тако преко потребан за Београд.

Одбор је одлучио, да се о овом предлогу решава у идућој седници.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ

У ОПШТИМИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда, У седмици од 8. до 14. Августа 1893. год. допутовало 727 одпутовало 793. Од којих су:

а.) Пола: мушки 673, женски 54.

б.) Вероисповести: православне 589, католичке и протестан. 111, мојсијевске 11, мухамеданске 16, свега 727.

в.) Постојбина: Србија 518, Аустро-Угарска 114, Босна и Херцеговина 27, Црна Гора 13, Грчка 6, Турска 10, Бугарска 10, Румунија 9, Русија 5, Германија 6, Франц. 6, Италија 1, остale државе 2.

г.) Занимање путника: Тешаци и економи 41, Знатиљије 58, Трговци 313, индустријалци — шпекуланти и предузимачи 3, Гостионичари 14, Интелигенција (војска) 98,

Али-бег и Искендер-бег флотом у Смедерево. Огромна маса нађе гроба свог у Дунаву, а што до њега не могаше доћи, би посечен и похватано и ланцима хришћанским оковано. Две стотине и педесет заробљеника са 5 застава турских буду послани краљу у Будим, да му женидбу са Beatricom увенчају. „Заробљени Хришћани (да ко други до Срби?)⁽¹⁾ — вели Рајић — чувши за ову погибију Турака, охрабре се, раскину ропске ланце, па се и сами устреме на турски логор, растеравши и последње остатке турских чета, срећно спасу ропства своје жене и децу; и не само да повратиш све своје отето имање, него и од турског богаства толико заграбиш, да није било ни једне жене, ни једног детета, које не би водило по једног коња турског окићена богатим украсима.⁽²⁾ Богате пљачке награбе се и српски и мађарски војници. Између осталих упљачканих ствари била је, вели Енгел, и једна „тумпра сум fistulis, quibus equi volucres adurgentius concitantur“.

(1) Врао лако, да ово нису били заробљеници, већ раја у војничкој служби турској, као што ћемо дојије наилазити на многобројне примере, где Срби на силу ратују у друштву с Турцима противу Хришћана.

(2) Намшег у J. Gesch. d. osm. Reiches, B. I. 528. — Engel v. H. J.: Allg. Welthistorie, B. III. односно Gesch. v. Servin, S. 437. — Рајић J.: Историја Сербов, итд. III. стр. 285—286.

ћаци 33, раденици и помоћници 6, Пи-
вари и бозације 3, надничари и слуге 32.

Из статистичког одељка општине вароши
Београда 19. Августа 1893. год.

ОБЈАВА.

Суду општ. града београда, потребна је
једна зграда за основну школу.

Зграда ова треба да је на западном
врачару, да има довољно простора за сме-
штај 2 разреда, где могу stati 80—100
ћака.

Ко има овакову зграду и жели је дати
под закуп, нека поднесе понуду рачуно-
водству овог суда пајдаље до 1. Септем-
бра ове године.

Понуђач у понуди треба да означи где
постоји зграда (улица и број) колико и
каквих одељења има, и колику крију го-
дишњу тражи.

Сбр. 12895 — Од суда општине града
Београда, 20. Августа 1893 год. у Бео-
граду.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Рачуноводство суда ово општинског,
држаће у својој канцеларији јавну усмену
лицитацију и то:

I. На дан 20. Септембра ове године
од 8—12 пре и 2—5 сахати по подне, —
за давање под закуп 12 општинских ду-
ћана у фишакијској улици.

II. На дан 25. Септембра од 8—12
пре и 2—5 сахати по подне, — за да-
вање под закуп 16 плацева у бари вене-
цији, за смештај дрва и јапије.

III. На дан 27. Септембра од 2—5
сах. по подне, — за давање под закуп оп-
штинског земљишта „стари сењак“.

IV. На дан 28. Септембра од 2—5
сах. по подне, — за давање под закуп
земљишта општинског до бив. ботаничке
баште на јалији.

V. На дан 29. Септембра од 2—5 сах.
по подне, — за давање под закуп општин-
ског земљишта код војног сењака.

VI. На дан 4. Октобра од 2—5 сах.
по подне, — за давање под закуп 12 пла-
цева на великом тргу за свињске ме-
сарнице.

VII. На дан 5. Октобра од 2—5 сах.
по подне, — за давање под закуп 7. пла-
цева на великом тргу за говеђе месарнице.

VIII. На дан 7. Октобра од 8—12
пре подне, — за давање под закуп 12 оп-
штинских дућана на зеленом венцу за ме-
сарнице говеђе и свињске и пињарнице.

IX. На дан 12. Октобра од 2—5 сах.
по подне, — за давање под закуп права
наплате таксе од акциза на пиће.

X. На дан 15. Октобра од 2—5 сах.
по подне, — за давање под закуп права
туцања кафе — тамиса.

XI. На дан 18. Октобра од 2—5 сах.
по подне, — за давање под закуп права
наплате таксе фијакерске.

XII. На дан 20. Октобра од 8—12
сах. пре подне, — за давање под закуп права
меса од бобичавих свиња, које се коље на
општин. кланици.

XIII. На дан 23. Октобра од 2—5
сах. по подне, — за давање под закуп
оправке возова општинских, ковачко-колар-
ски рад.

XIV. На дан 25. Октобра од 2—5
сах по подне, — за давање под закуп
оправке возова општинских, саракоч-тапе-
тарски рад.

XV. На дан 27. Октобра од 2—5 сах.
по подне, — за давање под закуп подки-
вања коња пожарне чете и волова рабац
општин. возова.

XVI. На дан 28. Октобра од 2—5
сах. по подне, — за давање под закуп
оправке рабац општинских возова.

XVII. На дан 1. Новембра од 8—12
сах. пре подне, — за давање под закуп
плаца општинског више чесме „књагиње
Љубице“.

XVIII. На дан 1. Новембра од 2—5
сах. по подне, — за давање под закуп
I и II. пећине у таш-мајдану.

XIX. На дан 2. Новембра од 2—5
сах. по подне, — за давање под закуп
чишћења пијаца у вар. Београду.

Погодбе о овим закупима могу се сва-
ког радног дана видети у канцеларији ра-
чуноводства.

Ко жели ма шта од овде изложених
права узети под закуп, нека означеног дана
дође и лицитира, пошто положи прописану
кауцију.

Сбр. 12.755 — Из канцеларије суда
опш. града Београда, 14. Августа 1893
год. у Београду.

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Држан 6. Јуна 1893 год.

(по степногр. велешкама)

(СВРШЕТАК)

Тоша Селесковић — Програм целега рада, он је у доволној мери лат, и то дат је од ка-
пацитета Хобрехта и Смрекера а за детаљније
извршење овога плана о канализацији, ту су
нужни инженери, који могу то јевтиније изра-
дити него Хобрехт и Смрекер. Тим, што је у
овом извештају наведено, да се у овој прилици
доморотци узму за инжињере при извршењу ра-
дова о канализацији није казато да то безус-
ловно мора бити; јер ће их наравно бити ако
их ми имамо, а ја држим да ћемо таквих људи
моћи наћи, најзад потреба је, да ми наше људе
у том послу образујемо јер су нам они потребни
за све доцније радове око канализације.

После овог првог срећног успеха Змај-
деспот Вук приступи главној операционој
тачци свога ратнога плана — опсади Сме-
дерева. Без икакве сметње од стране
преплешеног Али-бега из Смедерева, по-
дигне деспот на пољу Годоминском, по
пут оних тврђава турских око Шапца,
нека нова утврђења, око оних опкопа
турских који чуваху сам главни град,
која саграђена од палисада, земље и пле-
тена прућа, имала су са суха потресати
бездедност Смедерева. Енгел спомиње три
така „Erdschlösser von aufgeworfener
und verzäunter Erde“, од којих се једно
звани „Витешка трпеза“.⁽¹⁾ Из њих стане
сада деспот живо туђи Смедерево; опсада
је трајала преко целог лета, али све уз-
луд. Да се заузме град, требаше јаке
флоте, која би с Дунава блокирала и бом-
бардовала бедеме. А у њој се сад нај-
више оскудеваше, јер оно што беше срп-
ских Шајкаша на Дунаву, не беше у
стању потиснути усидрену и спремну за
бој јачу турску флоту, а наручене лађе
у Регенсбургу још не беху стигле. То
беше главни узрок што сви труди дес-
потови, да заузме Смедерево, бише уз-
лудни. Краљ Матија је волео свадбовати
читав месец дана, него притећи у помоћ

своме савезнику, а зато ће се сада и
султан лакше наплатити са деспотом. По-
бедивши молдавскога војводу Стефана,
окрене се са 40 000 војске к Смедереву,
и по највећој цици пређе Дунав, у де-
цембрру месецу, преко леда, нападе на
оне деспотове палисаде, запали дрвенарију
око њих, натера посаду на предају,
а утврђења сруши до темеља, и сви тру-
дови деспота и његових срчаних бораца
бише крунисани савршеним неуспехом.⁽²⁾

Када већ прође и Матијино пиро-
вање, освану нова 1477. година, када се
мислило отпочети нови рат противу Ту-
рака, коме би на челу стајао сам краљ
Матија. И Турци су се збила тога бојали,
јер су знали, да се Хришћани одавна
спремају, и да су доста добро спремни.
Ну не би тако. Некако несрћна судбина
Хришћана увек хоће згодне тренутке за
хришћанску ствар да омете. Краљ Ма-
тија као да нијеовоно искручење сте-

као, колико му ратови са Чесима доне-
ше штете, него и овог пута заметне
рат са другим својим суседом, немачким
царем Фридрихом III. Турци су опет могли
јужне границе мађарске краљевине пле-
нити и палити до милие воље, јер Матија
беше повео на Фридриха и сву српску
војску, под деспотом Вуком и Јакшићем.
Само кнеза Павла оставио беше у Банату.
Српска коњица опет беше Матији главна
узданица, да освоји Беч, с тога и није
чудо, што по речима једнога очевидца,
краљ ићаше на Беч „возећи се са сво-
јом женом у колима, као да иде на свадбу“.
Турци употребе ову прилику, па год.
1477. отворе рат с Млечанима на мору,
а год. 1478. пренесу га на сухо код
Скадра, који су Турци дуго узалуд оп-
седали.⁽³⁾

За то време поједине чете турске
прелазиле се преко Хрватске у Крањску,
Истрију и Фурланску, чинећи ужасне
пустоши и робљења, тако, да су год. 1478.
продрли једном до Илока у Славонији и
30 000 душа одвели у ропство.⁽⁴⁾

Године 1479. Млечани већ искриљени
у борби с Турцима, буду принуђени, ми-

(1) Hammer v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 529. — Engel v. H. J.: Allg. Weltgeschichte, B. III. одеск Gesch. v. Servien, S. 432. — Новаковић Ст.: Поглавија Бранковићи стр. 63. — Гласник срп. уч. др. књ. 47. 1915. 215. — Ако би се она наша примедба (стр. ...) на Бранковићеву белешку о оним грађима, које је цар Мухамед порушио на Морави, по њему год. 1474. заштита била оправдана; она би се она могла односити на овај догађај, од год. 1476. одакле би се видело, да је Турска војска први пут тек сада порушила ресавске манастире — Раваницу, и то: „prolente quodam monacho.“

(2) Engel v. H. J.: Allg. Weltgeschichte, B. III. одеск Gesch. v. Serv. S. 432.

(3) Види врло опширно ову ствар у Hammer-a (Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 536—545.)

(4) Engel v. H. J.: Allg. Weltgeschichte, B. III. одеск Gesch. v. Serv. S. 432.

Милан Капетановић — Мени није познато, господо, да ли је г. Смрекер извршио какву канализацију вароши, и молио бих г. Селесковића, да ме о томе обавести.

Тоша Селесковић — Извините г. Капетановићу, ни мени то није познато.

Коста Главинић — И мени, као члану ове комисије, није познато, да ли је г. Смрекер извршио какву канализацију вароши или ми се чини, да није.

Пројект Хобрехтова, он је детаљан, и у њему се помиње највећи део ствари, које ће се извршити код наше канализације, а код г. Смрекера главна је сама идеја, када треба нечистота да се испесе из вароши; па је комисија нашла, да је предлог г. Смрекера у томе боли. Г. Хобрехт у његовом програму обзирао се је више на економску страну, да је извршење канализације што јевтиније; он је хтео да нечистоту из једног дела вароши спроведе у Саву, а из другог дела вароши у Дунав. Разуме се, тако избацивање нечистоте из вароши јевтиније је, али здравствени разлози говоре, да сва нечистота из вароши треба да се одведе у Дунав. У томе је, дакле, разлика између та два генерална пројекта.

Пројект г. Хобрехтова, може се у многоме сматрати као детаљан и он ће, у главноме, и послужити за израду детаљног пројекта, с тога може и отпасти бојазан г. Капетановића, што г. Смрекер није извршио канализацију вароши, јер је нама главно пројект г. Хобрехта, који је извршио канализацију у Вергину и признат као капацитет у овоме послу. Ја мислим да нећemo погрешити ако усвојимо првих ових шест тачака без даље дебате, а сад остаје да овас тимо грађевинско одељење општинско, да изради пројект и програм за извршење, а о броју потребних лица за извршење, ту ми не можемо нинита казати ни прецизирати, јер то зависи од послова, који ће требати да се изврше, па их може бити два, три, четири или више.

Милан Капетановић — Нисам ја питао за број потребних лица, него је мене више квалитативна страна тих лица интересовала. Г. Селесковић рекао је да ми не можемо да узмемо лица, као што су Хобрехт и Смрекер, али ја не знам, да ли би ми имали својих људи за тај посао. Међу тим, ја не знам, да ли је г. Смрекер из радио какву канализацију, али ми изгледа, да он овакав посао није никде радио, јер се у она-

ко детаљну израду пројекта као г. Хобрехт, није ни упутио, већ је почeo да идеалише тражећи да се сви канали само у Дунав изливaju.

Дакле ове две тачке тесно су везане још са нечим, а то је са мишљењем санитетског савета, јер санитетски савет треба да дâ одсудио своју реч о одвођењу нечистоте, пошто је то чисто ивијенска ствар. Дакле, пре него што би се приступило изради овога послу, треба затражити и мишљење санитетског савета, како нам се не би после пребацивало, као што је то већ радио бивало; јер ако санитетски савет да своје мишљење: да се нечистота из извесног дела вароши може одвести у Саву, онда ће овај посао јевтиније коштати, а ако се сви канали морају сливати у Дунав, онда ће поскупети.

Односно квалитативне стране лица, која имају да изврше овај програм, ја сам напоменуо, да се не закачијемо за дошоротце, којих најмање имамо у инжињерској струци. Ми ћемо дакле морати да имамо људи, који су овај посао радили, а не да овој посао поверијамо грађевинском одељењу општине, јер ту немамо таквих лица.

Истина ја имам веру у г. Селесковића, али он неће моћи да ради на овоме послу, јер је његова дужност да мотри, да ли се ови послови тачно извршују. Ја дакле тражим да се узме г. Хобрехт или други који капацитет да даје обавештења, а не никако људи, који нису овај посао радили, па да се тек сад уче у овоме послу.

Тоша Селесковић — Ја сам слободан вешто да приметим на жеље г. Капетановића, прво, односно предлога његовог, да тај пројект иде санитетском савету. Та је ствар била већ једном у санитетском савету, и они су дали своје мишљење да треба нечистоту одводити у Дунав. А сем тога у комисији, која је ту ствар разматрала, била су и три лекара, који су то питање решили; и кад је та комисија у начелу решила, да се нечистота мора одводити у Дунав, шта онда даље имамо ми да тражимо, већ једино да усвојимо то њихово мишљење.

Односно предлога г. Капетановићевог, да се за ту ствар ангажују страници, ја бих имао да кажем, да ми већ имамо све податке, који нам инжењери страници могу дати за извршење тога послу, те нам према томе не требају никаква даља обавештења; а само се по себи ра-

зуме, да се за тај посао морају узeti стручњаци с тога не треба овде изрично помињати да се морају употребити страници за извршење овога поса. А што се у извештају помиње да се за овај посао употребе наши људи, ја држим да то одбор треба и мора да усвоји, јер ми морамо наше људе да образујемо у том послу за доцније одржавање канализације, те с тога овај посао и треба да се повери грађевинском одељењу и њему оставити право да за тај посао ангажује персонал.

Милан Капетановић — И ја сам, господо, техничар, али ми није познато, да ми имамо наших људи који су овај посао радили; међу тим и ја бих волео да ми имамо наших стручних људи за тај посао, али шта ћемо, кад су на жалост, капацитети све странци! Ми имамо овде сад један пројект о канализацији, и ми га не можемо поверити нашим техничарима, да га они изврше јер је то за њих са свим нова ствар, а шта се г. Селесковић тиче, као што рекох, он не може па томе послу радити, већ ће једино волити контролу свих послова; међу тим, пама је потребан човек, на кога ће пасти морална одговорност за израду ових послова, а ми таквог нашег човека немамо.

Што г. Селесковић рече, да је ова ствар већ била пред санитетским саветом, то мени није познато, али ако је тако, онда је то требало у извештају да се каже.

Што г. Селесковић вели, да су у комисији била три лекара, то није разлог, да ова ствар не треба да иде санитетском савету, јер је ово чисто ивијенско питање, дакле питање које треба ивијеничари да третирају. Међу тим поменута господа доктори јесу доктори медицине, а нису и стручни хигијеничари па с тога држим да би ово питање свакако требало претходно послати на решење санитетском савету, те да он да своје мишљење о томе, како нам се не би доцније и путем штампе и приватно пребацивало, да смо неправилно радили.

Љуба Јовановић — Г. Капетановић је мало незгодно унео у ток дебате разговор о санитетском савету.

М. Капетановић — Без тога не може да се изради детаљни пројект.

Љ. Јовановић — Може. О томе се говори у 3 тачке. Овде се говори ко ће израдити а 3 тачка позива се на све ове напред. Ако хоћете

ром од 26. јануара, да им уступе Скадар уз друге повољне услове. Вели се, да су они тада с Мусломанима уговорили и неки савез, коме су се и сами Турци подругљиво смејали: „les chiens contre les pores et les pores contre les chiens.“⁽¹⁾ Ово ново изненађење узбуни онда цео хришћански свет, а највише самога краља Матију, који је томе свemu био узрок, ратујући са Хришћанима на север, а остављајући Млечане саме у борби са надмоћним непријатељем. С тога он похита да закључи с Фридрихом мир, па се врати у Будим, где сазове нови сабор, ради договора о одбрани противу Турака, а сада и њихових савезника Млечана. Међутим Турци оспу сада своје стреле на Угарску. Њихови пљачкаши већ су августи месец исте (1479.) год. прелетали преко Хрватске у унутрашњост аустријских земаља, робећи и палећи до миле воље, све што им до руке дође. Краљ Матија да опере свој образ, који окаља бескорисним ратовима са хришћанским владаоцима, реши се на одсудну борбу с Турцима. Подели своју војску на два дела, према томе, како су и Турци сада удешавали своју офанзиву. Како ће проћи са походом својим на Босну, видећемо

на другом месту, а сад да видимо: када ће она турска војска, која се код Смедерева у то доба скupљаше?

До почетка октобра (1479.) беше по заповести султановој код Смедерева на окупу до 40 000 турских војске.⁽¹⁾ Циљ је био Ердељ. Њени главни команданти беху она нама позната два брата Михајловићи-Али-бег и Искендер, чувени још и по својим пљачкашким походима у Крањску и Фриوليју. Уз њих се налажаху и синови Евреносови, Хасан-бег и Исак-бег, и син Бали-бега Малкоцовића, сви чувени турски пљачкаши. Сви су они хтели да буду врховни команданти, не покоравајући се један другоме. То нејединство у команди и би узроком, да снага, ове иначе силне војске, јако ослаби. Прешавши Дунав снаже Смедерева, турске хорде разлију се по своме обичају по ердељским селима, жудећи за пљачком. Храбри трансилвански војвода Стефан Батори очекивање их код Сас-Вароши (Кенјер-мезе = хлебно поље), у намери да их при повратку њихову онако претворене плени, сагна у кланац Црвена кула, одакле ће се једва ко жив спасти. У

помоћ му беху доши и Срби из Баната и Горње Среме, под својим војводама Павлом Бранковићем, грофом темишварским и Јакшићем, који је сам под собом имао око 900 Срба коњаника.⁽¹⁾

(1) Поп Ђорђе Сремац у својој књизи: „De regni Hungarice perditione“ напомиње, да је Јакшић био пре овога при опсади Беча, па га краљ Матија послao у Ердељ. „Један између непријатеља, врло разглажени немачки јунак, додирао је Мађарима оружан на коњу. Нико га не смејаше дочекати, само га гледаху, много покоре чињаше од Мађара. Краљ се разљути и рече: „Ко је тај јунак, да ми надбије овога лопова, таки бих му поклонио град један са свима приходима.“ На то стане пред њега један војник Рац, Димитрије Јакшић: „Ако ми дадеш краљу, што си казао, ја ћу покушати с вијем.“ Краљ даде руке своје у руке Дим. Јакшића. Димитрије с војницима својим спреми се за битку, како најбоље може. Други дан немачки војници издаје на бечку касију и почиње дразнено свога коња запршивати, јаве Дим. Јакшићу, да је немачки војник већ изашао на мејдан. Онда Рац овај скочи на коња са својом дружином и рекне својим војницима: „Прави све мои војници моји, дајте ми само, да узмем у десницу мач мој, одмах бете видети моје дивно војеване, борећи се сам сацјит од његовим четеом.“ Тако и учине. А кад узме мач у своју десницу, удари један пут и одмах га свали на земљу. Али је немац био сав у оклону, и Јакшић узме стражу половину сам у своје руке, па је баци пред краља у чадору. Краљ, кад то виде, диви се врло, како је рашки војник тако свој посао свршио с разглашеним немачким војником. Краљ рече жалостиво: „А шта си га погубио? Болје да си ми га жива довео, да га у мојој земљи храним и негујем, због његове славне јунаптије.“ И краљ ипак обећа, поклони му град Корону. Рац војник, видећи краљу окашоћен због немачког војника, рекне краљу у очи: „Добро гледај краљу сама себе; ако ћеш да се бијемо, а онодасе бијемо, а ако нећеш, пуштај нас до ћавола.“ Краљ чувши војникову држак и слободу, погледа у мађарске великане и рекне: „Шта да радимо с њиме?“ А они су световаше,

(1) Jопиције: Histoire de l'empire ottoman, p. 178.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

да вам кажем своје мишљење, држим да је тачку најтеже можемо решити, и да за њу неће бити довољна једна седница. Сад да се вршимо другу ствар. Што се тиче ње, ја не могу говорити у оном правцу како су говорили г. Селесковић и г. Капетановић, али могу да питам: како се радило при примању људи за досадашње радове. Ком је то до сад било остављено, да ли председнику или управи, или је долазило да одбор о томе реши. Ако ће опет доћи да решава одбор, онда не бих био мишљен да г. управник скупља сваку да речем лични материјал. С тога молим да ми се каже како је до сад рађено и како се мисли да се даље ради. То би требало знати.

Председник — Све техничко особље по за кону о општинама мора имати квалификацију, а одбор га прима

Љуб. Јовановић — Дакле онда ово што је рекао г. Капетановић то је једна жеља његова. Ја мислим да ми са свим можемо усвојити ову другу тачку.

М. Капетановић — Ту стоји да се одељење овласти да може ангажовати, и ја хоћу да се осигурам у напред

Љуб. Јовановић — Ја сам за то и питамо и по закону то не може да буде.

М. Капетановић — Ја сам хтео у напред да се осигурам.

К. Главинић — Овде се мисли да се грађевинском одељењу оставе што одрешеније руке да не мора да чека по две недеље док се састане одбор да реши хоће ли примити једног инжињера или не. Нешто слично ми смо имали при грађењу водовода; образована је парочита комисија којој су дата извесна права и та је комисија с руковањем радова имала да ангажује извесно особље сама, а извесно с одбором. Дакле овде се хтело да се даљу одрешене руке грађевинском одељењу да не мора да чека по 15 дана и 3 недеље.

— Г. Капетановић је покренуо то питање хоће ли да се оставе одрешене руке грађевинском одељењу да оно ангажује потребни персонал, или ће да се уради другаче. Кад је комисија оваки предлог учинила, она је сама мислила да грађевинско одељење мораће ангажовати једног човека који је већ вршио овакве послове, јер ће тај имати да буде непосредни

надзорник при изради пројекта, а управник грађевинског одељења он је врховни надзорник. Молим вас да се вршимо ово да се не бавимо више око ове тачке.

Ф. Васиљевић — Г. Селесковић тражи да се одобри грађевинском одељењу ово. Ја бих ово одобрио, па он нека воли бригу и набавља људе какви ћему требају.

Председник — Па добро господо; предложите редакцију

Љуб. Јовановић — Нека се лода; од којих бар једно, које је практички радио на овим пословима (Чује се: усвајамо).

Председник — Усвајате ли (Усвајамо). — Изголте чути трећу тачку (чита).

Др-Марко Леко — Г. Капетановић напоменује да би умесно биља запитати и санитетски савет да ли каналску нечишћу можемо спровести и у Саву или не. Против тог предлога не бих имао ништа; али њиме не би смо могли постићи оно што г. Капетановић жели, а то је да нас канализација стане јевтиње. Санитетски савет решаваће према подацима које је и комисија имала. Ја се само бојим да санитетски савет не потражи нешто више, јер су лекари увек строжи од техничара. Али на послетку да би избегли пребацивања да у овом важном питању нисмо хтели да чујемо мишљење наших лекара добро би било да се обратимо глави санитетски савету или лекарском друштву, с молбом да нам у што краћем року одговори, пошто се само на то чека да се приступи раду.

К. Главинић — Г. Леко је, чини ми се, рђаво разумео г. Капетановића. Ја сам га разумео: да је он свој предлог изнео за то: да нам се после не би чиниле замерке што нисмо питали санитетски савет а не за то што се нада, да ће одговор санитетски савет бити такав да ће нас канализација јевтиње стати. Ми истина, имамо и овде у нашој средини лекаре, и они су, чини ми се, и чланови санитетског савета, а, сем тога у ранијој комисији био је и г. Др-Пачу, који није хрђав хигијеничар, и ми смо заједно с њима претресали ово питање, али, и поред тога, ја нећу да дам повода никому да нам пребацује да навалице писмо хтели да тражимо о овој ствари и мишљење главног санитетског савета. Санитетски савет је и надлежан за оваква питања, па ће, можда, и сам покренути г. министра унутрашњих дела да пита: како општина може

овакав посао да ради а да о томе не тражи и мишљење санитетског савета. Али, ми треба да управимо санитетски савету прецизна питања, на која да нам да одговор: је ли не желим да нам он преће питања чисто техничка. Кад дакле будемо слали ово ћему, треба да се прецизира и каже тачно на која питања треба да нам одговори а та су питања, по моме мишљењу: 1.) Може ли се каналска нечишћа спровести и у Саву и 2.) који материјал треба употребити за канале. Ја држим, да ова два питања имамо да ставимо, па ако не будемо задовољни с његовим мишљењем, онда да се обратимо и лекарском друштву. Био бих мишљен да и Капетановић, да се то учини пре него што се приступи изради детаљног пројекта и да замолимо: да нам се у што краћем року одговори (Одбрана).

Др-Марко Леко — Само хоћу да се оградим од навода да писам разумео г. Капетановића. Ја сам га д бро разумео, пошто сам се с њим пре тога о томе и приватно разговарао.

Р. Драговић — Треба ова ствар да се упути санитетском савету, и нарочито да питамо може ли вода и у Саву да се упути или не. Кад су пре говорили да не може било је з тога што се рекло да ћемо воду за водоводе узимати из Саве. Данас је стање ствари промењено.

Ф. Васиљевић — И ја сам то хтео да кажем. Нека се каже како данас немамо потребе да употребљавамо савску воду за пиење. Ако је због купања онда нека илица буде тамо горе.

М. Капетановић — Ми дакле господо морамо да питамо санитетски савет и мени је жао што то до сад није учињено. Ја не могу пристати да се приступи изради док санитетски савет не да реч. И за водовод смо питали па ипак и поред тога доцније су писали по новинама и што јесте и што није. Доцније то неће моћи да се учини кад кажемо да смо питали санитетски савет. Надам се да ни он неће пишти друго рећи до оно што смо и ми рекли. Треба чисто да се пита: може ли и у Саву или само у Дунав. Ако буде прво онда ће и пројект бити јефтинији. Из одговора саветског добићемо одговор и о економској страни ове ствари.

Нисам за то да се пита и за материјал.

М. Јовановић — Г. Главинић је лепо покренуо друго питање: да се том приликом пита и односно материјала. На сваки начин да са

Октобра 13. поставе се обе стране у бојну линију. Батори постави на лево крило Сасе, на десно Сикуле, иза њих Влахе, а иза њих Србе и Угре. Сам пак са оклоницима постави се у центрум своје војске. По одслужењу службе божје отпочне се борба у један исти мах с обе стране. Исправа лево и десно крило Баторијево би потиснуто, ред се поремети. Баторије лети с једне на другу страну, да поврати ред, изгуби већ два коња под собом, али и сам најзад, савладан добивеним ранама (6), стропонита се на земљу. Већ је изгледало, да је откуда последњи час Хришћанима, када се у тренутку највеће опасности, појави непобедни херој српски кнез Павле, са својим јунацима, завитлавши се на већ бесне, од тренутне победе, Турке, беснећи осветом као фурија на непријатеља Хришћанству. Правећи пред собом широке пролазе, обарајући Турке обема рукама и на једну и на другу страну; кнез Павао виче на разбојишту: — Батори, брате, где си? Јави ми се, ако си жив; смо сам ти дошао на избављење твоје и отаџбине наше.

да га попле кући, јер се чује, да је Турчин у Ердељу, по имену Али-бег, па да тамо буде у војници са Павлом Кинчијом. И тако и буде. Јакшић оде са својом четом кући. (Срб. летопис за 1858. г. ч. II. стр. 15—16.)

Снажни глас јунаков, у сред оне силне звеке ратнога оружја, јаука и лелека рањеника с обе стране, продре до ушију већ полујутрога Баторија: — Ево ме, друже, и брате мој Павле, ево ме још жива; брани брате краљевство, брани отаџбину и штити веру нашу.

Ово је, вели Рајић, толико усхитило кнеза Павла, да се као љути тигар на ново баци на онај остатак разбијене турске војске, коју тако дотуче, да је веома мало весника отишло с бојног поља, да Мусломанима приповеда невиђено чудо српскога јунаштва: да се Срби у осветничкој борби боре и са два мача. На 30 000 турских лешина биле су сведоком славне победе Срба. Једва је умакао сјам Али-бег, и то прерушен у простото војничко одело. Од Хришћана пао је у том боју око 8 000 Мађара, 2 000 Саксонаца и Влаха, што се првим поразом беше потопило у води.⁽¹⁾

Овом пободом стекао је кнез Павао себи бесмртна гласа, као јунак над свима

јунацима онога доба. Угарски писци толико га славе, да причају о њему читаве гатке и приче. Тако веле: Понти се сврни битка, скуне се сви поглавари, са целом војском, и договоре се, да ту на мртвим турским телесима заједнички вечерају. Поставе тријезу и поседају у наоколу на мртве Турке. Кад се понапију вина, скоче, ухвате се у коло, и стану сви играти и јуначке песме певати. На један пут скочи кнез Павао, дохвати зубима једнога мртвога Турчина, а друга два у обе руке, стане се с њима тако лако и гипко окретати, да је јачином свога тела све присутне задивио.⁽²⁾ Сутра дан, да би увеличали погреб Баторија, који умре у крилу победе, направи Павао од мртвих турских лешина читаве пирамиде, запали их, а остале турске заробљенике посече на гробу Баторијеву.

Цео хришћански свет сматрао је ову победу као врло значајну добит за хришћанску ствар. Краљ Матија наредио је, да се по целој краљевини чине у славу Бога свечана благодарења.

(настави се)

(1) За ову битку везује се и она Бонфинијева прича, да је кнез Павао секao Турке двама мачевима.

(2) Нашег v. J.: Gesch. d. osm. Reiches, B. I. S. 548—549. — Рајић J.: Истор. Сербов. итд. св. III. стр. 292—294. — Engsl v. H. J.: Allg. Weltgesch. B. III. одсек Gesch. v. Servien, S. 432. — Jonquiére: Hist. de l'empire ottoman, p. 179. — Louis-Leger: Hist. de l'Autr.-Hongrie, p. 233. (само погрешно да је то било 1480. год.) — Новаковић Ст.: Последни Бранковић, стр. 64—65.



нитетски савет има права и доцније да нам прави примедбе и с тога треба пречистити ствар радије. Канали на свки начин не могу бити тако озидани да не пронуштају нечишћоју да она не инпрегује земљом што је поред канала. Свакојако и то питање треба да се покрене.

Председник — Код ове тачке све се свело на то да се при изради детаљног пројекта придржавамо правца који је утврђен раније и да се пре израде тога пројекта саслуша и главни санитетски савет о томе: на коју страну нечишћоју можемо спровести, да ли би то могло и у Саву и у Дунав. Ми не би смели никако у Саву него само у Дунав. Како дакле мислите да поставимо питање.

Милутин Марковић — Треба додати на запштку још и ово: и мишљење санитетског савета које се има пре почетка овога рада изискати (Одобравање) а лебата која је овде вођена има бити основа за акт који се има упутити министру унутр. дела.

К. Главинић — Ова је редакција добра и може да остане.

Р. Драговић — Г. Марковић не помену никде Саву.

Марко Велизариф — Колика ће бити новчана разлика, ако се нечишћоја из вароши спроведе у Саву, или у Дунав

Председник — Развлика би била око $\frac{1}{2}$ милиона динара.

Дакле, усвајате ли, господо ову трећу тачку? (Усвајамо).

Сад долази тачка четврта, која гласи: „да се изради тога пројекта приступи још ове зиме а најдаље у Децембру ове године и да исти буде до Маја идуће године у толико готов, како би се могло још идуће године отпочети са извршењем. Чује се: да се избаци. Јесте ли сви зато, господо, да се ова 4 тач. избаци? (Јесмо). Сад је на реду тач. 5. која гласи: да се грађевинском одељењу стави на расположење сума од 30000 динара за израду детаљног пројекта, као и за претходне радове који ће бити потребни ради израде детаљног пројекта, као суме која је преостала од одобрене суме за те радове.

Примате ли, господо, тач. 5. како је прочитана? (Прима се).

На реду је тач. 6. која гласи: да грађевинско одељење изради тачан финансиски план за замо извршење канализација из године у годину.

Др. Марко Леко — Истине, господо, ја сам члан комисије и као такав не би требао ништа ново да предлажем, али ипак држим, да се огрешити нећу ако кажем, да сам сад читајући ову тачку предлога нашао да би је требало попунити.

Ова тачка 6. гласи: да грађевинско одељење изради тачан финансиски план за само извршење канализација из године у годину: по моме мишљењу овде би требало додати још и ово: в да сав тај елаборат, заједно са детаљним пројектом и извештајем о свима претходним радовима, који су потребни били ради израде детаљног пројекта поднесе одбору беогр. општине до Јануара идуће године. Дакле да се и извештај поднесе онда, кад се поднесе и детаљни план.

Милутин Марковић — Мени се чини, да предлог г. Марка у овој тач. 6. обухвата целину, а не годину, за коју би извештај имао да се поднесе и с тога, ја држим, да би боље било да ово што предлаже г. Марко дође као прва тачка, а остало као друга, те с тога не би могла

да остане оваква стилизација, да се извештаји подносе из године у годину до Јануара месеца, него у опште, да се подносе извештај из године у годину.

Председник — Примате ли, дакле господо, тач. 6 са додатком? (Примамо). Сад је на реду тач. 7. која гласи: да се само извршење канализација повери грађевинском одељењу и да се у погледу тога извршења остави томе одељењу што већа самосталност.

Андра Одакић — Молим вас, господо, како се ово разуме: „што већа самосталност“

Милан Капетановић — Ја држим, да ова тачка за сад треба да свим да одпадне

Коста Главинић — Ствар је у овоме, хоћете ли ви, господо начелно да решите, да се канализација врши у општинској режији или ћете је прелати на израду каквом грађевинском предузећу, како општина неби давала 45 и 20% процента предузимачима. То је есенција 7. тач. Ја држим, да би то питање требало у начелу решити, најзад ако то сад нећете нека се одложи.

Раденко Драговић — Ја држим, да ову тачку треба одложити за решење, и о њој решавати тек онда, кад буде готов план.

Председник — Дакле, јесте ли вољни, господо, да ову тачку оложимо доцније за решавање? (Јесмо). Седма тачка, дакле одложана је за решење

Сад још имамо неке хитне ствари да решимо.

Држата је лицитација за давање под закуп пошаше на општинском земљишту и на лицитацији је изашла цена 630 лин а предвиђено је 600 динара. Одобравате ли сву лицитацију? (Одобравамо).

За ових 15 дана pena је лебу 0.20 дин.

Господо, потреба је, да се на Калимегдану подигну нужници. Овде је одређена сума 1800 динара. Одобравате ли, да се ово изврши. (Одобравамо).

Анта Алексић нуди ивични камен по 6 дин. Примате ли господо, ову понуду? (Примамо).

Сад још остаје; да вас запитам, хоћете ли да одобрите, да јоје лице, иде као изасланик општине у Дубровник?

Милан Капетановић — Господо, многе општине из Србије послаје своје изасланике у Дубровник па и Београд свакако не сме изостати, јер је ово српска свечаност. Држим да би најбоље било, да иде сам председник општине, ако он може ини а ако он не може, онда нека иде који од господе одборника, нарочито лица, која се баве гњивеношћу. То би лице било г. Љуба Јовановић (Чује се: нека иде г. председник).

Коста Главинић — Најбоље је, да иде г. председник и да му се путни трошак призна и плати

Чује се: усваја се.

Председник — Седница је господо закључена.

Састанак закључен у $\frac{1}{2}$ 12 часова

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАЦЕ.

I. Димничарство:

a) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·20 д.
б) За неузидан шпархерд	0·20 д.
в) За узидан	0·40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици	0·50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата	0·20 д.
ђ) За чишћење простог димњака	0·10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима	0·10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи	0·20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове	0·75 д.

II. Пражњење почијара и нужника:

a) Од кубног метра	10— д.
б) Од акова	0·50 д.

III. Псетарина:

a) Марка за пашче за годину дана	3— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје	1— д.

IV. Гробарина:

a) Гроб за дечу	7— д.
б) Гроб за одрасле	12— д.
в) Мала гробница	555·52 д.
г) Велика гробница III. реда	998·39 д.
д) Велика гробница II. реда	1099·32 д.
е) Велика гробница I. реда	1684·57 д.

V. Мртвачка кола:

a) Мртвачка кола стара са два коња	12·90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња	24·90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња	36·90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња	72·90 д.

ТАЦЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савамалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом	0·25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом	0·70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1·50 д.

За квартове: Дорђолски и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом	0·20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом	0·60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале	1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892. године АБр. 9449.